

GỢI Ý ĐÁP ÁN KÌ THI TUYỂN SINH LỚP 10 TRƯỜNG THPT CHUYÊN
NĂM HỌC 2023 - 2024
SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO NAM ĐỊNH
MÔN NGỮ VĂN

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I	TIẾNG VIỆT		2,0
	1	a. Từ <i>mũi</i> được dùng với nghĩa chuyển.	0,25
		b. Từ <i>mũi</i> được dùng với nghĩa chuyển.	0,25
		c. Từ <i>mũi</i> được dùng với nghĩa gốc.	0,25
		d. Từ <i>mũi</i> được dùng với nghĩa chuyển.	0,25
	2	- Phép điệp cấu trúc được sử dụng ở những câu bắt đầu với từ ngữ “Băng qua...” - Tác dụng: + Tạo nhịp điệu cho câu văn, nhấn mạnh nhịp nhanh, gấp gáp của hành động “bố mẹ đội mưa bì bõm”. + Từ ngữ “băng qua” khiến người đọc nhận thấy được sự gấp gáp, vất vả, khó khăn của cha mẹ khi đi làm vào mùa mưa. + Thể hiện tình yêu thương, biết ơn của tác giả đối với cha mẹ.	1,0
II	ĐỌC HIỂU		2,5
	1	Theo đoạn tích, để “thực hiện được ước mơ của mình”, việc đầu tiên con người phải làm là: <i>lập kế hoạch</i> .	0,5
	2	Người viết đưa ra những hình ảnh: <i>đá cứng có thể bị giọt nước đâm thủng; gậy sắt có thể bị mài thành kim nhỏ; núi lớn có thể bị Ngu Công dời đi...</i> trong đoạn nhằm mục đích: tăng tính thuyết phục cho nhận định về tác dụng của việc lập kế hoạch, khẳng định không gì là không thực hiện được nếu chúng ta có kế hoạch rõ ràng, kiên trì, nỗ lực hiện thực hoá giấc mơ.	1,0
	3	Học sinh nêu ra suy nghĩ của mình, có thể tham khảo theo hướng sau: - Đồng tình, vì: + Người có tầm nhìn xa có thể lường trước những vấn đề sẽ gặp phải, từ đó họ sẽ đưa ra hướng giải quyết tốt nhất. + Người có tầm nhìn xa luôn chủ động trong việc học hỏi góp phần khiến công việc trở nên thuận lợi, hanh thông hơn.	1,0
III	LÀM VĂN		5,5
	1	- Về hình thức, bài làm dưới dạng đoạn văn (khoảng 20 dòng giấy thi). - Về nội dung, bài làm có những nội dung chính sau: a. Nêu vấn đề nghị luận: sự cần thiết của việc lập kế hoạch. b. Bàn luận: + Giải thích: lập kế hoạch là việc thiết lập các bước để hoàn thành một mục tiêu mà bản thân đã đặt ra. + Thực trạng: nhiều người thường không có thói quen lập kế hoạch, dễ dẫn đến việc “nước đến chân mới nhảy”, lâu dần thói quen đó sẽ ảnh hưởng đến công việc nói riêng và cuộc sống nói chung.	1,5

		+ Tác dụng của việc lập kế hoạch: giúp ta đưa ra được hướng đi rõ ràng để đạt được mục tiêu, chủ động về thời gian, có cái nhìn tổng quát về những ưu, nhược điểm của vấn đề. + Mở rộng: người không biết lập kế hoạch sẽ dễ rơi vào trạng thái bị động, hoảng loạn khi gặp khó khăn và không thể bao quát về việc mình đang làm. + Liên hệ bản thân.	
	2	- Về hình thức, bài làm dưới dạng bài văn, có đủ các phần: mở bài, thân bài, kết bài. - Về nội dung, bài làm có các nội dung chính sau: a. Mở bài: - Giới thiệu ý kiến của nhà thơ, nhà phê bình Chu Văn Sơn. - Giới thiệu tác giả Bằng Việt, tác phẩm Bếp lửa và vấn đề cần nghị luận. b. Thân bài: * Giải thích ý kiến - <i>Thơ</i>: là một thể loại văn học được sáng tác bằng phương thức trữ tình, thường có vần có nhịp, dùng để thể hiện tình cảm, cảm xúc của người viết. - <i>Câu thơ hay</i>: là câu thơ có giá trị, mang đến rung cảm mãnh liệt cho người đọc - <i>Đánh thức</i>: làm sống dậy, thức tỉnh. - <i>Ấn tượng vốn ngủ quên trong kí ức của con người</i>: những nhận thức, những cảm xúc, những rung động...về đời sống, về con người mà mỗi người đã từng được chứng kiến, được trải nghiệm nhưng bị chài sạn, bị vùi lấp, bị lãng quên... => Nhận xét: Ý kiến của nhà phê bình Chu Văn Sơn đưa ra một quan điểm về thơ ca và văn học nói chung trong đó khẳng định với một câu thơ hay, một câu thơ thực giá trị thì điều quan trọng nhất là có thể thức tỉnh, làm sống dậy những ấn tượng, cảm xúc, rung động, những nhận thức ...về cuộc sống, con người (mà chủ yếu là những điều đẹp đẽ, cao cả, nhân văn...) vốn có trong mỗi người đọc nhưng bị thời gian, bị cuộc sống xô bồ làm cho lãng quên, chài sạn, vùi lấp.. => Đây là một quan điểm đúng đắn, có giá trị. * Lí giải: - Câu thơ hay cần “đánh thức bao ấn tượng vốn ngủ quên trong kí ức của con người” vì: + Để đánh thức được những ấn tượng đó chứng tỏ nhà thơ phải thực sự thấu hiểu về cuộc đời và con người. Những gì nhà thơ viết ra thân thuộc với mọi người nhưng cách viết lại ấn tượng để đọc xong người đọc có thể bừng sáng và nhận ra một ấn tượng nào đó về cuộc đời. Đó là phẩm chất cần có, thể hiện cả tài năng và tâm huyết của nhà thơ + Sứ mệnh của thơ ca nói chung và văn học nói riêng không đơn thuần là để thỏa mãn nhu cầu giải trí mà còn là thức tỉnh con người khỏi những lầm lạc, u mê, hướng người đọc về cái đích của chân, thiện, mỹ. Khi	4,0

	đánh thức được bao ẩn tượng vốn ngủ quên trong kí ức của con người đồng nghĩa với việc thơ ca sẽ giúp con người tìm lại được sự tinh tế, sự nhạy cảm, sự rung động trước cái đẹp, cái nhân văn cao cả mà cuộc sống thường ngày làm cho chai sạn, hay nói cách khác thơ ca sẽ giúp con người tìm lại được chính mình + Quá trình sáng tạo nghệ thuật không kết thúc ở việc tác phẩm được khai sinh, mà còn ở quá trình tác phẩm sống trong lòng người đọc. Khi đánh thức bao ẩn tượng vốn ngủ quên trong kí ức của con người” thơ ca sẽ giúp người đọc tiếp cận tác phẩm không hời hợt mà còn bằng tất cả rung động, trải nghiệm của mình, từ đó khơi gợi quá trình đồng sáng tạo với tác giả trong mỗi người đọc. * Chứng minh qua văn bản <i>Bếp lửa</i>: - Giới thiệu khái quát về tác giả Bằng Việt, tác phẩm <i>Bếp lửa</i>. - Giới thiệu về vị trí (khổ 5,6) và nội dung 2 khổ thơ: suy nghĩ về cuộc đời bà và bếp lửa. - Giữa tro tàn, giữa đau thương bà lại nhóm lửa, bà vẫn nhóm lửa. Bếp lửa ân cần, ấm cúng: <i>“Rồi sớm rồi chiều lại bếp lửa bà nhen Một ngọn lửa lòng bà luôn ủ sẵn Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng”</i> => Từ hình ảnh tả thực “Bếp lửa bà nhen” mỗi sớm, tác giả đã khéo léo chuyển thành hình ảnh “ngọn lửa” một ngọn lửa tỏa sáng câu thơ có sức truyền cảm mạnh mẽ. Đến đây, bếp lửa bà nhen không còn là bếp lửa thông thường trong mỗi gian bếp bởi nó chứa ngọn lửa của lòng bà, ngọn lửa của tình yêu thương và đức tin trong sáng, mãnh liệt. Từ ngọn lửa của lòng bà đã nhóm lên trong cháu tình yêu thương, niềm tin vào một ngày mai chiến thắng. => Bà chính là người nhóm lửa và giữ lửa – ngọn lửa niềm tin và hy vọng. – Suốt một đời lận đận, vất vả, bà đã và vẫn đang làm công việc nhóm lửa: <i>“Lận đận đời bà biết mấy nắng mưa Mấy chục năm rồi đến tận bây giờ Bà vẫn giữ thói quen dậy sớm.”</i> + Từ láy “lận đận” với điệp từ “nắng mưa” nhấn mạnh cháu chưa từng và chẳng thể nào quên cuộc một cuộc đời đầy lo toan, vất vả. + Khôn lớn trưởng thành, cháu càng thấu hiểu những ý nghĩa cao cả, thiêng liêng từ bà, công việc rất đỗi dị của bà: nhóm lửa. Điệp từ nhóm điệp lại 4 lần với hai lớp nghĩa. Bà đã + công việc khởi đầu của một ngày: nhóm bếp lửa mỗi sớm mai và làm công việc khởi đầu của một đời, đó là bồi đắp tâm hồn, thắp lên những tình cảm cao quý. Từ “nhóm” thứ nhất hiểu theo nghĩa thực: thắp lên ngọn lửa trong gian bếp để sưởi ấm, để nấu chín thức ăn.... Ba từ “nhóm” sau được hiểu theo nghĩa ẩn dụ: bà truyền cho cháu tình yêu thương ruột thịt, tình đoàn kết chia sẻ	
--	---	--

	xóm làng và đặc biệt hơn bà đã khơi dậy những tâm tình tuổi nhỏ, thức tỉnh trong tâm hồn cháu biết bao ước mơ và tình cảm tốt đẹp. => Như vậy đến đây ta thấy bà không chỉ là người nhóm lửa, giữ lửa mà còn là người truyền lửa. Ngọn lửa của tình yêu, của niềm tin, đức hi sinh không chỉ bà truyền cho cháu mà còn là của những thế hệ đi trước tiếp lửa cho thế hệ sau. – Khám phá ra những ý nghĩa kì diệu, cao cả, thiêng liêng từ bếp lửa của bà, cháu sung sướng thốt lên: <i>“Ôi kì lạ và thiêng liêng bếp lửa.”</i> - Phép đảo ngữ, câu cảm thán với từ “ôi” đặt ở đầu câu bộc lộ sự ngạc nhiên, ngỡ ngàng, và vui sướng của cháu. Bếp lửa ấy luôn hiện diện cùng bà, tỏa sáng vẻ đẹp của bà. Đứa cháu nhỏ cảm thấy thật bất ngờ khi phát hiện được những điều kì diệu thiêng liêng từ những thứ bình thường, giản dị. Cháu nhớ về bà, nhớ về Bếp lửa cũng chính là nhớ về quê hương, cội nguồn với tấm lòng tri ân sâu nặng. => Bếp lửa đã giúp cháu khơi gợi, đánh thức biết bao kí ức ngủ quên về bà, từ đó nhấn mạnh, làm sâu sắc thêm tình cảm yêu quý, tự hào kính trọng mà cháu dành cho bà. c. Kết bài: Tổng kết vấn đề.	
TỔNG ĐIỂM		10,0